लोकशाही वार्ता
Prof. Gautam Patel Prof. Sarojo Bhate

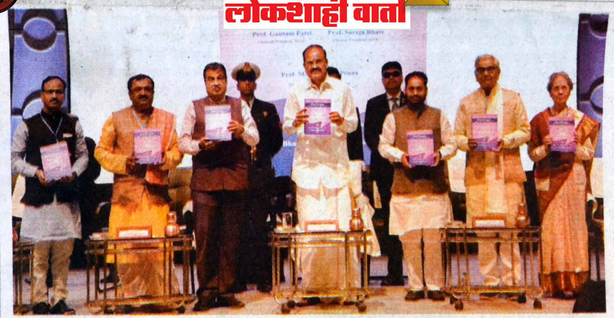

प्राथमिक शिक्षण मातृभाषेतूनच द्यावे

लोकशाही वार्ता /नागपूर

भाषेकडे जाती धर्माच्या दृष्टीकोनातून बघता कामा नये. वैयक्तिक जीवनातही स्थानिक भाषा अत्यंत महत्त्वाची असून प्राथमिक शिक्षण हे केवळ मातृभाषेतूनच द्यायला हवे, असे प्रतिपादन उपराष्ट्रपती एम. व्यंकय्या नायडू यांनी केले.

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठातर्फे नागपुरातील सुरेश भट सभागृहात त्रिदिवसीय अखिल भारतीय प्राच्यविद्या संमेलनाचे आयोजन करण्यात आले आहे. शुक्रवार,१० जानेवारी रोजी सकाळी या संमेलनाचे उद्घाटन उपराष्ट्रपतींच्या हस्ते झाले. व्यासपीठावर केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी, राज्याचे ऊर्जामंत्री व

उपराष्ट्रपती व्यंकय्या नायडू यांचे प्रतिपादन

अखिल भारतीय प्राच्यविद्या परिषदेचे उद्घाटन

नागपूरचे पालकमंत्री नितीन राऊत, परिषदेचे आयोजक आणि विद्यापीठाचे कुलगुरू प्रा. श्रीनिवास वरखेडी, अखिल भारतीय प्राच्यविद्या परिषदेचे अध्यक्ष प्रा. गौतम पटेल, कार्यकारी सचिव प्रा. सरोजा भाटे, स्थानिक सचिव प्रा. मधुसूदन पेन्ना आणि कुलसचिव सी. जी. विजयकुमार यावेळी उपस्थित होते. संस्कृत ही सर्व भाषांची जननी असून, विविध भाषेची सुरुवात संस्कृत या भाषेपासून झाली आहे. इतिहासाचे अध्ययन करण्यासाठी प्राच्यविद्येचे योगदान महत्त्वाचे आहे. वैयक्तिक जीवनात तसेच प्रशासकीय कार्यात स्थानिक भाषा महत्त्वाची आहे. मातृभाषेतून भाव-भावना, संकल्पना, व्याख्या आदी सहज स्पष्ट होतात. त्यामुळे राज्यांनीही केवळ मातृभाषेतून शिक्षण द्यावे, असे आवाहन उपराष्ट्रपती एम. व्यंकय्या नायडू यांनी केले. नितीन गडकरी यांनी इतिहास, संस्कृती, परंपरा, मूल्याधिष्ठित जीवनपद्धती यासंदर्भात भूमिका मांडली. संस्कृत भाषेच्या प्रचार व प्रसारासोबतच संशोधनाला कविकुलगुरू संस्कृत विद्यापीठाच्या माध्यमातून प्राधान्य देण्यात येत असल्याचे नितीन राऊत यांनी सांगितले. अन्य मान्यवरांचीही समयोचित भाषणे झाली.

उपराष्ट्रपती नायडू यांच्या हस्ते अ.भा. प्राच्यविद्या संमेलनाचे उद्घाटन

भाषेला धर्म-जातीच्या दृष्टिकोनातून बघू नये

उद्घाटनप्रसंगी केले. यावेळी केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी, राज्याचे ऊर्जामंत्री नितीन राऊत, विद्यापीठाचे कुलगुरू श्रीनिवास वरखेडी, अखिल भारतीय प्राच्यविद्या परिषदेचे अध्यक्ष प्रा. गौतम पटेल वेदालंकार नलिन त्यागी, व्याकरण, साहित्य, वेद, वेदांग, शास्त्र यावरील संशोधन हे प्राच्यविद्येसाठी एक महत्त्वपूर्ण संदर्भबिंदू आहेत.

प्राथमिक शिक्षण मातृभाषेतच हवे

जगाचे नितीन राऊत म्हणाले, राज्याचा संस्कृत शिक्षण देणारी एकमेव विद्यापीठ नागपूरला असल्याचे सांगून मुख्यमंत्री उद्धव ठाकरे यांनी प्राच्यविद्या संमेलनासाठी अभ्यास शुभेच्छा व्यक्त केल्या. परिषदेसाठी १११ संस्कृत विषयक संस्थांचे प्रबंधन डिजिटल माध्यमाद्वारे करण्यात आले. अखिल भारतीय प्राच्यविद्या परिषदेच्या १०० वर्षांपूर्तीची माहिती देणारा हिस्टरी ऑफ इंडोलॉजीचा हा पहिलाच खंड राज्यपालांच्या हस्ते प्रकाशित करण्यात आला. परिषदेच्या निमित्ताने सुरेश भट सभागृहाजवळ असलेल्या परिसराचा भेटलाल एका भव्य ग्रंथप्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले आहे. पुस्तकांचे प्रदर्शन ३ दिवस खुलवण्यात आहे. या परिषदेत व्याख्याने, संस्कृत कविसंमेलन, शोधनिबंध सादरीकरण केला जाईल.

भव्य ग्रंथप्रदर्शनाचे आयोजन

यावेळी नितीन राऊत म्हणाले, राज्याचा संस्कृत शिक्षण देणारी एकमेव विद्यापीठ नागपूरला असल्याचे सांगून मुख्यमंत्री उद्धव ठाकरे यांनी प्राच्यविद्या संमेलनासाठी अभ्यास शुभेच्छा व्यक्त केल्या. परिषदेसाठी १११ संस्कृत विषयक संस्थांचे प्रबंधन डिजिटल माध्यमाद्वारे करण्यात आले. अखिल भारतीय प्राच्यविद्या परिषदेच्या १०० वर्षांपूर्तीची माहिती देणारा हिस्टरी ऑफ इंडोलॉजीचा हा पहिलाच खंड राज्यपालांच्या हस्ते प्रकाशित करण्यात आला. परिषदेच्या निमित्ताने सुरेश भट सभागृहाजवळ असलेल्या परिसराचा भेटलाल एका भव्य ग्रंथप्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले आहे. पुस्तकांचे प्रदर्शन ३ दिवस खुलवण्यात आहे. या परिषदेत व्याख्याने, संस्कृत कविसंमेलन, शोधनिबंध सादरीकरण केला जाईल.

संशोधन व अध्ययन गरजेचे

धर्मशास्त्राचे विद्वान भारतरत्न डॉ. पी. व्ही. काणे यांच्या स्मृतीशताब्दी व्याख्यानमालेत कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय प्रायः भारतीय विद्यापीठांच्या अध्ययन केंद्रांची स्थापना करण्यात येत आहे. गडकरी म्हणाले, संस्कृत भाषेच्या संवर्धनाबरोबर शास्त्रीक वेगीय कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाच्या उपकार्यालयाने नागपुरात सुरू केलेल्या संस्कृत विद्यापीठाच्या उपकार्यालयाचे उद्घाटन झाले. पहिल्या दिवशी राज्यपाल नाईक व विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ.श्रीनिवास वरखेडी यांच्या उपस्थितीत या कार्यालयाचे उद्घाटन करण्यात आले. यावेळी राज्यपाल नाईक म्हणाले, संस्कृत भाषेचे संशोधन व अध्ययन गरजेचे आहे. जगातील सर्व भाषांचे मूळ संस्कृत भाषेत आहे. त्यामुळे संस्कृत भाषेचे संशोधन व अध्ययन गरजेचे आहे.

नागरिकता संशोधन कानून पर जारी टकराव के बीच उपराष्ट्रपति ने दी नसीहत

हिंसा कभी सफल नहीं हो सकती

- बसें और गाड़ियां जलाना कोई समाधान नहीं

भास्कर प्रतिनिधि | नागपुर

देश में अपनी बात रखने के लिए चर्चा और गांधीवाद जरूरत के अनुसार है। जरूरत है, तो नेतृत्वकारक विचारों को जनता पहचाए। हिंसा करने की ताकत नहीं है तो सकती। आज देश और विश्व को शांति की जरूरत है, जिसके लिए हम सबको एक होकर खड़ा होना होगा। एक-दूसरे के लिए प्रेम और आदर भाव मन में जगाने होगा। हम स्वतंत्रता कुटुम्बकम की संकल्पना वाले लोग हैं। हमारे देश में हर किसी को विचारों, अभ्यास, भोजन और पर्वत-त्यवहार का अधिकार है। इस बात को समझकर देश में सहिष्णुता बनाये रखनी चाहिए। उपराष्ट्रपति वेंकैया नायडू ने गुरुवार को नागपुर में अखिल भारतीय प्राच्य विद्या परिषद के ३८वें सम्मेलन में व्यक्ति मुख्य अतिथि अपने विचार रखे। देश में वार्तालाप संशोधन कठिनाई को लेकर जारी प्रतिरोध और हिंसात्मक गतिविधियों के बीच उपराष्ट्रपति ने यह नसीहत दी है। उपराष्ट्रपति ने कहा कि हम किसी भी भी वर्ग, जाति, लिंग और पर्व के आधार पर विभाजित नहीं कर सकते। विविधता वाले देश में हर किसी को समान अधिकार है। शेष | पेज 10 पर

वेद-संस्कृत भाषा किसी एक धर्म की संपत्ति नहीं

भी नायडू ने संस्कृत भाषा की पहुंचाने और विकास हुआ लोगों पर प्रयास हमारे हुए यहां कि हमारी वेदों, उपनिषदों, आयुर्वेद और संस्कृत भाषा में अनमूल खजाना और ज्ञान छिपा है। यही कारण है कि कई राष्ट्र यहां वेदों का अध्ययन करने और भी यहां कर रहे हैं। हमारे प्राचीन ऋषियों का अपनी भाषा में अनुवाद कर रहे हैं। भाषा को दूसरे के धर्म से जोड़ने की प्रवृत्ति ठीक नहीं। हमें यह भी समझने की जरूरत है कि राष्ट्र की संपत्ति है। जिसके उत्थान का प्रयास सभी को करना चाहिए। यही हमारे राष्ट्र की संपत्ति है। विविधता में ही हमारे देश की एकता है। संस्कृत भाषा हमारे देश की प्राचीनतम भाषा है। हमारे वेद, उपनिषद, आयुर्वेद और संस्कृत भाषा में अमूल्य खजाना और ज्ञान छिपा है। यही कारण है कि कई राष्ट्र यहां वेदों का अध्ययन करने और भी यहां कर रहे हैं। हमारे ऋषियों का अपनी भाषा में अनुवाद कर रहे हैं। हमें यह भी समझने की जरूरत है कि राष्ट्र की संपत्ति है। जिसके उत्थान का प्रयास सभी को करना चाहिए। यही हमारे राष्ट्र की संपत्ति है। विविधता में ही हमारे देश की एकता है। संस्कृत भाषा हमारे देश की प्राचीनतम भाषा है। हमारे वेद, उपनिषद, आयुर्वेद और संस्कृत भाषा में अमूल्य खजाना और ज्ञान छिपा है। यही कारण है कि कई राष्ट्र यहां वेदों का अध्ययन करने और भी यहां कर रहे हैं। हमारे ऋषियों का अपनी भाषा में अनुवाद कर रहे हैं। हमें यह भी समझने की जरूरत है कि राष्ट्र की संपत्ति है।

संस्कृत के विकास में सरकार मदद करेगी :

वेदालंकार में नायडू ने कहा कि संस्कृत भाषा के विकास के लिए केंद्र सरकार हर संभव मदद करेगी। उन्होंने आज संबोधन में कहा कि हाल ही में सरकार ने संस्कृत में डिजिटलीकरण और संस्कृत भाषा के लिए अलग से डिजिटलीकरण योजनाएं लाने जा रही है। सरकार यह और से इस दिशा में निवेशक के लिए पूरी सहयोग की जरूरी। सरकार की एकात्मक डिजिटलीकरण कुलगुरु श्रीनिवास वरखेडी ने स्वागत भाषण में परिचय दे आयोजन की, गौतम पटेल और अध्यक्षमंडल सचिव आदि की विशेष उपस्थिति थी। संचालित सचिव प्रो. मधुसूदन पेन्ना ने आभार प्रदर्शन किया।

दैनिक भास्कर

मातृभाषेतून शिक्षण आणि सुलभ संस्कृत श्रेयस्कर

- उपराष्ट्रपती व्यंकय्या नायडू यांचे प्रतिपादन
- प्राच्यविद्या परिषदेचा थाटात शुभारंभ
- ११२ ग्रंथांचे डिजिटल लोकार्पण

नागपूर, १० जानेवारी

मातृभाषा हा डोळा आहे तर विदेशी भाषा हा चष्मा आहे. मुळात डोळेच नसतील तर चष्मा काय कामाचा असा सवाल करीत भारतीय शिक्षण प्राथमिक स्तरापासून ते हायस्कूलपर्यंत मातृभाषेतून होणे आवश्यक आहे. प्रशासकीय कामात देखील स्थानिक भाषेचा वापर झाल्यास जनसामान्यांसाठी ते अधिक श्रेयस्कर ठरते. यासोबतच संस्कृत भाषेचे सुलभ रूप असावे जेणेकरून त्याचा वापर सामान्यांना करता यावा, असे प्रतिपादन उपराष्ट्रपती व्यंकय्या नायडू यांनी केले.

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाच्या वतीने आयोजित अखिल भारतीय प्राच्यविद्या परिषदेचा शताब्दी महोत्सव आणि सुवर्णमहोत्सवी अधिवेशनाचे उद्घाटन उपराष्ट्रपती व्यंकय्या नायडू यांच्या हस्ते शुक्रवारी कविवर्य सुरेश भट सभागृहात थाटात पार पडले. याप्रसंगी केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी, पालकमंत्री नितीन राऊत, कुलगुरू डॉ. श्रीनिवास वरखेडी, परिषदेचे अध्यक्ष गौतम पटेल, कार्यकारी सचिव सरोजा भाटे, स्थानिक सचिव मधुसूदन पेन्ना व्यासपीठावर उपस्थित होते.

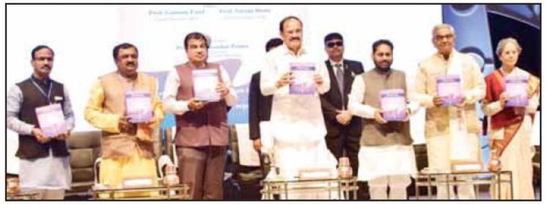

ओरिएंटल लेगसी ग्रंथाचे प्रकाशन करताना उपराष्ट्रपती व्यंकय्या नायडू. डावीकडून मधुसूदन पेन्ना, श्रीनिवास वरखेडी, नितीन गडकरी, नितीन राऊत, गौतम पटेल व सरोजा भाटे

तरुण भारत

प्राच्यविद्या अध्ययनातून नवा दृष्टिकोन : गडकरी

देशाच्या भविष्यासाठी इतिहास आणि संस्कृती महत्त्वाची आहे. मूल्याधिष्ठित परिवार पद्धतीवर आज भारतीय संस्कृती उभी आहे. आज भारत आणि भारतीय ज्ञानाप्रती सजग आहेत. आयटी क्षेत्रात भारतीय योग्य काम करीत आहेत. तत्कालीन मुख्यमंत्री वसंतराव नाईक आणि स्वा. श्रीकांत जिचकार यांच्या प्रयत्नातून संस्कृत विद्यापीठाची स्थापना झाली असल्याची आठवण केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांनी करून दिली. मी जेव्हा इराणमध्ये गेलो होतो तेव्हा राष्ट्राध्यक्ष खोमेनी यांनी मला पर्शियन भाषेचा उगम संस्कृतमधून झाला असल्याचे सांगितले. सध्या जर्मनीत देवबोल संस्कृतचा अभ्यास जोरात सुरू आहे. जगाला प्राच्यविद्येचे आकर्षण आहे. यातून अध्ययनाला नवा दृष्टिकोन मिळणार असल्याचेही गडकरी यांनी यावेळी सांगितले.

याप्रसंगी उपस्थितांना मार्गदर्शन करताना उपराष्ट्रपती व्यंकय्या नायडू यांनी, जगातील चीन, पर्शियन, जर्मन पर्यटकांनी आणि प्रवासी अभ्यासकांनी भारतीय संस्कृती आणि सभ्यतेवर संशोधन केले. भाषेतूनच संस्कृती आणि भावनेची ओळख पटते. भारतात विविध भाषा आणि संस्कृती एकत्र नांदते आणि त्यातून एकतेचे दर्शन घडते. भारतात १५९०० भाषा आणि बोली प्रचलित आहेत. यातील बहुतांश भाषांची जननी संस्कृत आहे. या परिषदेने आपल्या शोधकार्य इतर भाषांतून अनुवादित केल्यास ते सर्वांना उपलब्ध होण्यास मदत होईल, असे आवाहन उपराष्ट्रपतींनी केले.

आधुनिक काळात भौगोलिक नव्हे तर प्राचीन इतिहास आणि संस्कृती यामुळे (पान ४ वर)

संदेश आणि शाब्दिक कोट्या

उपराष्ट्रपतींनी आज आपल्या भाषणात शाब्दिक कोट्यांमधून वर्तमान स्थितीवर सांकेतिक शब्दात मार्गदर्शन केले. सध्या देशात निसर्ग आणि संस्कृती यांच्यावाचत द्रोह सुरू असल्याचे सांगत 'नेचर अॅण्ड कल्चर' यांच्याप्रती आदर ठेवावा. देशातील हिंसाचारावर बोलताना 'कन्स्ट्रक्शन आणि डिस्ट्रक्शन' या शब्दातून मुद्दा पटवून देताना 'शेअर अॅण्ड केअर' हा भारतीय संस्कृतीला 'कोअर' गाभा असल्याचे सांगितले. यासोबत युवापिढीने पिझ्झा, बर्गर हे इन्स्टंट फूड न खाता कालमानानुसार भारतीय भोजन करावे अन्यथा इन्स्टंट फूड हे 'कॉन्स्टंट डिसिज'चे कारण ठरते हा संदेश दिला.

पान १ वरून

मातृभाषेतून शिक्षण आणि सुलभ संस्कृत श्रेयस्कर

जगातील सगळी ओळख आहे. जगातील विविध देशात भारतीय संस्कृती आणि साहित्याचा संशोधन व अभ्यास सुरू आहे. देशोदेशांत विदेश केन्द्रात जनमानसात राष्ट्रीय भावनेचा प्रोत्साहन देणाऱ्या ग्रंथांचे विदेश प्रोत्साहन आणखी अधिक्याचा संस्कृत भाषेतील ग्रंथांचे डिटिलीने इंग्रजी विकलिपत्यामुळे आज इतर भाषांना अन्याय होत आहे. इंडोलॉजी विभाग मेलबर्न, मॉस्को, पेरुसर्पोर्ट, गार्डन, कलकत्ता, हा सर्व आज कार्यालयात दूर कल्याणची गरज आहे. कार्यक्रमात विद्वान न घेतलेल्या अनेक महान व्यक्ती होऊन गेल्या आणि त्या उच्चप्रतीच्या पोहोचल्या स्वांमध्ये भारतीय इतिहास, संस्कृती, कलिकाराकार्य इतिहास तसेच काव्य, कविता इत्यादि विषयांवर त्यांनी विचार मांडले. विविधतेत एकता ही भारताची ओळख आहे. त्यामुळे विविध भाषा, संस्कृती, परंपरा, पोशाख, खानपान यांचा आदर करणे आवश्यक आहे. भारतीय संस्कृतीचा प्रसार करण्यासाठी संस्कृत भाषा ही सर्व भाषांची जननी आहे. त्यामुळे संस्कृत ही भाषा सर्वांना जोडणारी भाषा आहे. संस्कृत भाषा ही सर्व भाषांची जननी आहे. त्यामुळे संस्कृत ही भाषा सर्वांना जोडणारी भाषा आहे. संस्कृत भाषा ही सर्व भाषांची जननी आहे. त्यामुळे संस्कृत ही भाषा सर्वांना जोडणारी भाषा आहे. संस्कृत भाषा ही सर्व भाषांची जननी आहे. त्यामुळे संस्कृत ही भाषा सर्वांना जोडणारी भाषा आहे. संस्कृत भाषा ही सर्व भाषांची जननी आहे. त्यामुळे संस्कृत ही भाषा सर्वांना जोडणारी भाषा आहे.

प्रास्ताविकातून गौतम पटेल यांनी प्राच्यविद्या हे शास्त्रात साहित्य आहे आणि दरवर्षी त्यात भर पडत असल्याचे तसेच ही एक ऐतिहासिक दस्तावेज देशाचे असल्याचे सांगितले.

यावेळी डॉ. श्रीनिवास वरखेडी लिखित १०० सेमिनारचे एकत्रितपातील संमेलन समारोह डिजिटल लोकार्पण, ११२ ग्रंथांचे लोकार्पण तसेच ओरिएंटल लेगसी या १०० पानी पुस्तिके लोकार्पण पार्थिवी उपराष्ट्रपतींच्या हस्ते करण्यात आले. मान्यवरांच्या भाषणांतर सर्व उपस्थितांचे शाल, श्रीफळ, स्मृतिचिन्ह तसेच उपराष्ट्रपतींना त्यांचे तैलचित्र देऊन सत्कार करण्यात आला. उपहार समारंभ संस्कृतमध्ये [illegible] पुरस्कार देवीलाल पांडे, मणिशंकरजी द्विवेदी आणि कवडी रामानुजाचार्य यांना नितीन गडकरी यांच्या हस्ते शाल, श्रीफळ, स्मृतिचिन्ह, मानपत्र देऊन सत्कार करण्यात आला. यावेळी विशेष कार्यअहवालाचे लोकार्पण देवीला करण्यात आले. आभारप्रदर्शन प्रा. मधुसूदन पेन्ना यांनी केले.